USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **X. T. B.**, zastoupený Mgr. Karin Poncza Hadwigerovou, advokátkou se sídlem Příčná 327/1, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 12. 2023, č. j. OAM-1339/BA-BA07-HA15-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 3. 2024, č. j. 62 Az 2/2024-38,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Karin Poncza Hadwigerové, advokátce, **se přiznává** odměna ve výši **3 400 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany s odůvodněním, že ve Vietnamu má dluhy, které vznikly v souvislosti s jeho podnikáním. Žádá o mezinárodní ochranu, aby mohl v ČR legálně pracovat a vydělávat peníze na splácení svých dluhů, jinak mu nedají ve Vietnamu pokoj se splátkami. Během pohovoru uvedl, že má strach o život kvůli lichvářům, kterým dluží peníze. Žalovaný mezinárodní ochranu žalobci podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neudělil, protože důvodem žádosti byla legalizace jeho pobytu na území ČR. Jestliže se obává kvůli svým věřitelům o život, může se obrátit s žádostí o ochranu na státní orgány země původu. V žalobcově případě nebyly dány azylově relevantní důvody.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou, kterou krajský soud zamítl. Žalovaný podle krajského soudu zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu a obstaral si dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí, především o situaci ve Vietnamu. Žalobce se nikdy na státní orgány své země neobrátil, ačkoli mu v tom nic nebránilo. Žádost

žalobce nelze podřadit pod žádný z důvodů poskytnutí mezinárodní ochrany. V jeho neprospěch lze hodnotit, že o mezinárodní ochranu požádal až v souvislosti se zajištěním, protože pobýval v ČR nelegálně. Relevantní není ani skutečnost, že ze země původu odešel pro své dluhy.

II. Argumentace účastníků řízení

[3] Žalobce (stěžovatel) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). Žalovaný si v průběhu řízení neopatřil podklady týkající se fungování státních orgánů ve Vietnamu (např. od renomovaných lidskoprávních organizací), vycházel tak z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Nezohlednil ani specifické a subjektivní problémy stěžovatele. Stěžovatele pronásledují lichváři a státní orgány ve Vietnamu mu kvůli rozšířené korupci nejsou schopny poskytnout dostatečnou ochranu.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu. V rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany se dostatečně zabýval všemi skutečnostmi, kterými stěžovatel svoji žádost odůvodnil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Při posuzování kasační stížnosti NSS hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a projednatelná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, *O.o*, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Dovodil, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Ve věci stěžovatele se však o žádný z těchto případů nejedná.

[6] Žadatel musí v řízení o udělení mezinárodní ochrany nejprve tvrdit existenci důvodů relevantních z hlediska mezinárodní ochrany. Správní orgán je následně povinen zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel uvedl. Není ovšem jeho úkolem za žadatele tyto důvody domýšlet (viz rozsudek NSS ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, č. 181/2004 Sb. NSS).

[7] Stěžovatel ve své kasační stížnosti pouze obecně uvádí, že je pronásledován lichváři a státní orgány jej kvůli korupci nejsou schopny dostatečně ochránit. Nijak blíže své námitky nekonkretizuje a zůstává u obecných tvrzení. Situací vietnamských dlužníků žádajících o azyl se navíc NSS opakovaně zabýval (kromě rozhodnutí, na něž přiléhavě poukázal krajský soud v odst. 11 napadeného rozsudku lze zmínit rozsudky NSS ze dne 30. 11. 2005,

č. j. 2 Azs 241/2005-46, či ze dne 16. 2. 2006, č. j. 7 Azs 212/2005-8, a usnesení NSS ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, či ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023-32 a další). Dospěl přitom k závěru, že ve Vietnamu jsou reálně zajištěny mechanismy účinné ochrany například u policie či jiného státního orgánu a že vietnamská legislativa postihuje případy lichvy. NSS uvedl, že je-li ve Vietnamu státními orgány postihována nejenom lichva, ale i samotné nelegální poskytování půjček (příjemce těchto půjček je považován za oběť trestného činu), nelze bez dalších konkrétních informací předpokládat, že dlužník nebude ze strany státních orgánů chráněn před výrazně závažnějším jednáním, které by spočívalo v násilném vymáhání těchto pohledávek (srov. usnesení č. j. 5 Azs 99/2023-31, bod 21). V této věci je klíčové, že stěžovatel žádné konkrétní informace stran korupce státních orgánů ve Vietnamu nepředložil, ani neuvedl, že by právě jeho věřitelé udržovali nadstandardní vztahy se státními orgány. Zároveň nespecifikoval, proč jsou podklady použité žalovaným nedostatečné pro zjištění fungování státních orgánů ve Vietnamu ani jaké jeho specifické a konkrétní problémy bylo nutné nad rámec posuzovaného zohlednit. Proto nelze než uzavřít, že závěr krajského soudu, že se stěžovatel může případně domáhat ochrany před věřiteli přímo v zemi původu, je v souladu s judikaturou NSS.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[8] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Kasační stížnost proto podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[9] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je namístě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[10] V řízení před krajským soudem byla stěžovateli ustanovena zástupkyní Mgr. Karin Poncza Hadwigerová, přičemž toto zastoupení trvá s ohledem na § 35 odst. 10 s. ř. s. i v řízení před NSS. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů hradí ustanovenému zástupci stát. NSS přiznal zástupkyni stěžovatele odměnu za jeden úkon právní služby, a to sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Výše odměny za jeden úkon právní služby činí 3 100 Kč (§ 7 bod 5 advokátního tarifu). K tomu náleží zástupkyni stěžovatele paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Částka v celkové výši 3 400 Kč bude zástupkyni stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. června 2024

Eva Šonková
předsedkyně
senátu